Ett liv i stormaktstidens Uppland

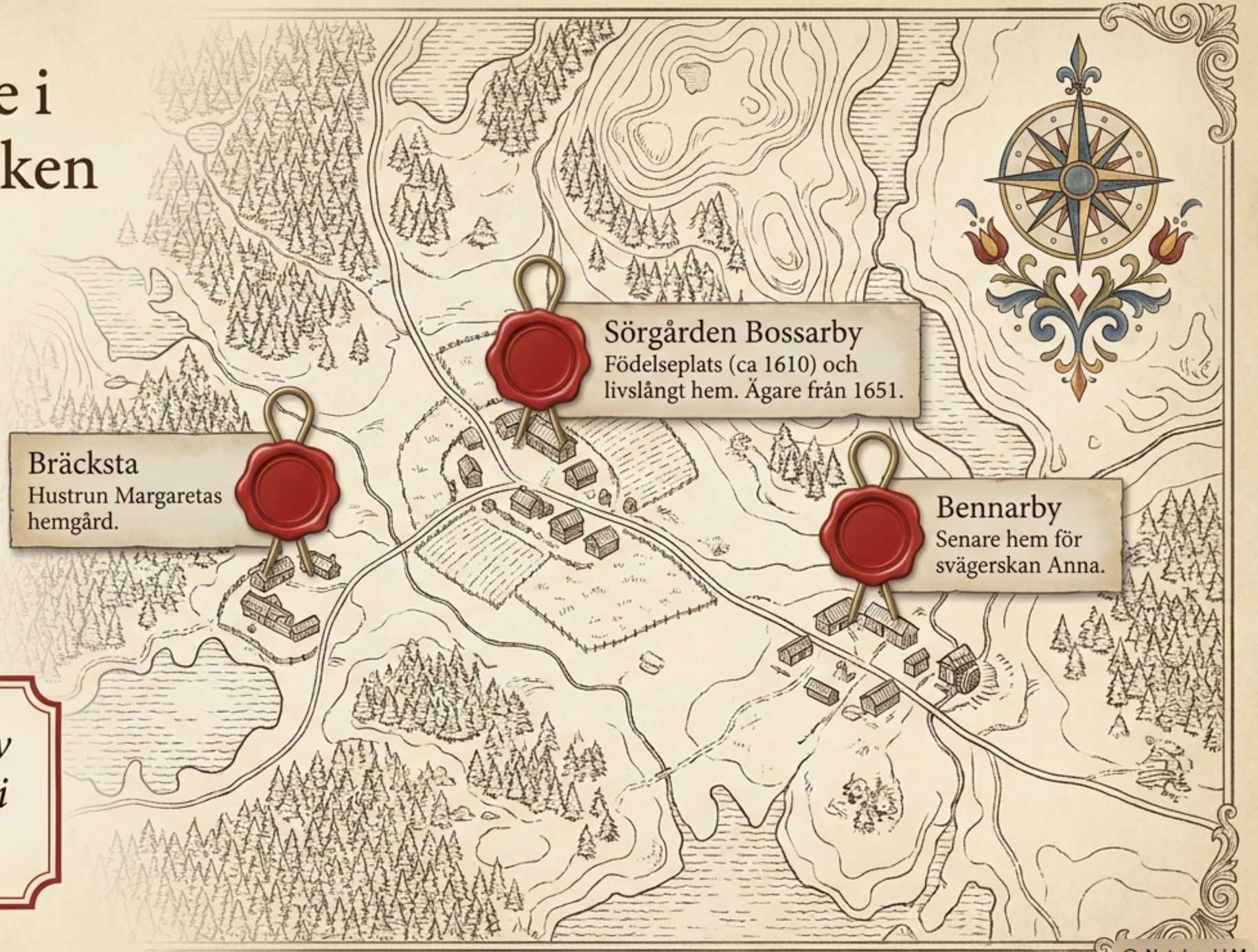
Lars Nilsson (ca 1610–1683) – Bonde, Soldat och Tolvman i Dannemora

Sörgården Bossarby

NotebookLM

Hemmahörande i Dannemora socken

Lars bodde i hela sitt liv i Sörgården i Bossarby i Dannemora socken.

NotebookLM

Tidslinje över ett 1600-talsliv

Ca 1610
Föds i Sörgården Bossarby (Son till Nils Hansson och Anna).

1631
Uttagen som knekt i den svenska armén.

1650
Skyldig 20 daler till Dannemora kyrkokassa.

1651
Står formellt som ägare av Sörgården Bossarby.

20 Jan 1660
Inställd vid Tinget för arvs- och markfrågor.

Före 1683
Avlider i Bossarby.

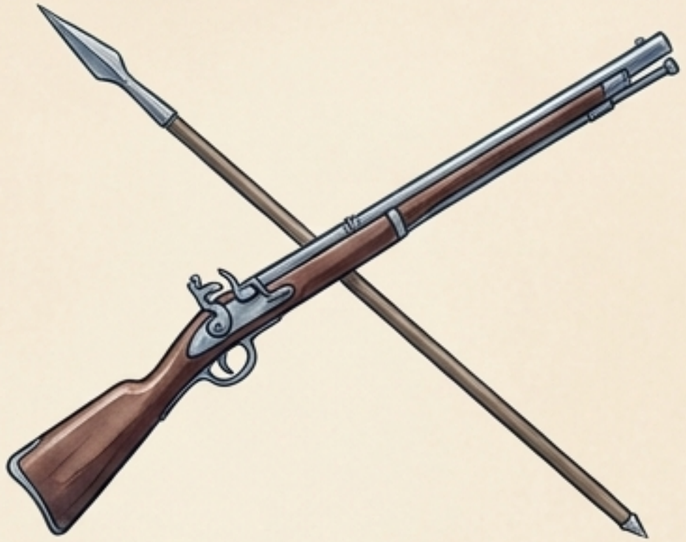
NotebookLM

Tre samhällsroller som formade den lokala staten

Bonden

Arrenderade och brukade jorden. Övertog driften av Sörgården och stod som officiell ägare 1651. Tryggade familjens och rikets försörjning.

Soldaten

Tjänade den svenska kronan. Blev uttagen som knekt år 1631, under brinnande stormaktstid.

Tolvmannen

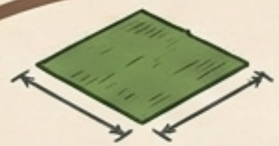
Representerade lag och ordning. Gick i sin fars fotspår som tolvman (nämndeman) vid det lokala tinget.

NotebookLM

Familjeband och ekonomiska åtaganden

Nils Hansson & Anna
Föräldrar, tidigare brukare av Sörgården

Lars Nilsson + Margareta
Från Bräcksta

Maria Nilsdotter
Syster

Ett öresland uti hemmanet uppbjöds vid Tinget 1660

Fick årligen en tunna säd för sin försörjning

Per Nilsson
Avliden bror

Anna
Änka efter Per

NotebookLM

Historiska avtryck i dombok och kyrkokassa

Dannemora Kyrkokassa (1650)

Skyldig kyrkan: Lars Nilsson på Hans Nilssons vägnar 20 daler.

Visar de finansiella nätverken och hur skulder ofta togs över inom släkten.

Domboken / Tinget (20 januari 1660)

- Skulle ge Anna (änka efter brodern Per) en tunna säd om året.
- Uppbjöds ett öresland uti Lars Nilssons hemman i Bossarby till Maria Nilsdotter.

NotebookLM

Öresland och Spannmål: 1600-talets valuta

En tunna säd om året

Mer än bara mat; detta var ett juridiskt bindande underhåll (sytning) som garanterade änkan Annas överlevnad över vintern.

Uppbjudandet av ett öresland

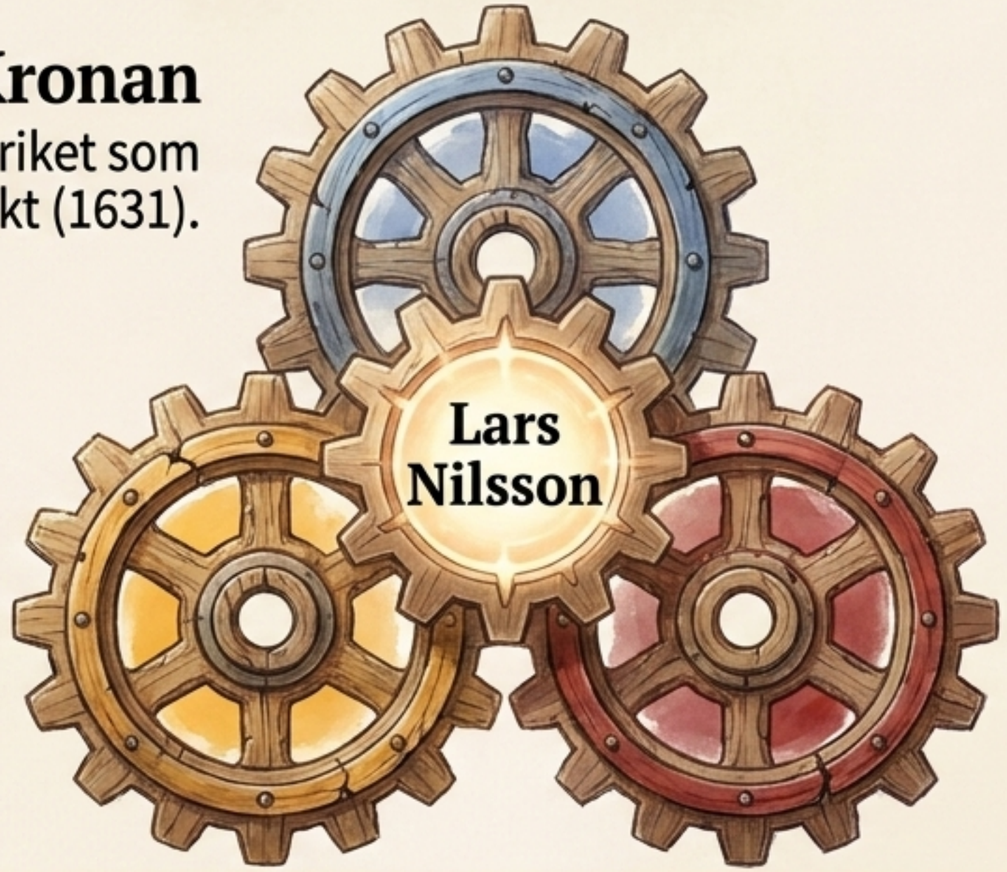
Ett öresland var ett gammalt ytmått för åkerjord (motsvarande ca 5000 kvm). Genom att erbjuda detta på Tinget 1660 reglerades systern Marias arvslott i Sörgården offentligt.

NotebookLM

En kugge i det svenska stormaktsmaskineriet

Kronan

Försvarade riket som knekt (1631).

Socknen

Upprätthöll den lokala rätten som tolvman och hanterade kyrkans ekonomi.

Gården & Ätten

Förvaltade Sörgården och tryggade änkors och syskons överlevnad genom säd och jord.

Lars Nilsson var inte bara ett namn i en kyrkbok – han var fundamentet som stormaktstidens lokalsamhälle vilade på.

NotebookLM

Bevarad genom modern släktforskning

Detta porträtt av Lars Nilsson bygger på noggrann forskning av efterlevande och historiker som pusslat samman domböcker, kyrkoarkiv och rullor.

Ett särskilt tack till släktforskaren Annelie Häggkvist i Sala (som delar Lars som anfader) för sammanställningen av grundmaterialet.

Copyright © Håkan Bergström, 2001.

Se vidare information om Annelies släktgren och Lars Nilssons ättlingar via Antavlan / Karin Andersdotter.

NotebookLM